

26 april 2018

Beste lezer,

De nieuwe Europese regelgeving rond privacy of afgekort de GDPR, is niet in enkele zinnen uit te leggen. Toch proberen we in deze clubinfo een aantal zaken toe te lichten.

Via www.dynamoproject.be kan je invuldocumenten of sjablonen downloaden. Je moet wel eerst je club registreren en dan is een groot deel van de info gratis. Ook via de website van Scwitch (www.scwitch.be/toolkit) vind je gratis voorbeelden van documenten. De regelgeving moet je toepassen op je eigen clubwerking; dus één standaard document maken dat alle clubs kunnen gebruiken, kan helaas niet. Kreeg je info of voorbeelden door via de gemeentelijke sportraad dan kan je deze uiteraard ook gebruiken.

Hieronder vind je belangrijke zaken uit de wet en enkele verduidelijkingen in het kader van onze werking als wandelsportclub/wandelsportfederatie. Wie nog de kans ziet om een bijscholing hierrond te volgen, zeker doen.

Het WANDELSPORT VLAANDEREN team

Wat is de GDPR?

Het is niet zo dat je plots geen gegevens meer mag bijhouden, maar je moet wel enkele wettelijke afspraken volgen die in de GDPR zijn opgesomd. GDPR is de afkorting van General Data Protection Regulation. In het Nederlands spreken we ook over AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het is Europese regelgeving waaraan iedereen tegen 25 mei 2018 moet voldoen.

De kernprincipes zijn proportionaliteit, legaliteit en transparantie.

- Proportionaliteit houdt in dat je kan aantonen waarom je bepaalde gegevens opvraagt. Niet zomaar gegevens opvragen omdat je die misschien ooit wel eens nodig zou kunnen hebben.
- Legaliteit wil zeggen dat je aan de wettelijke vereisten moet voldoen als je gegevens verzamelt. (zie verder)
- Transparantie: je informeert de mensen waarvoor je hun gegevens zal gebruiken.

Er wordt heel vaak gesproken over de privacycommissie. Vanaf 25 mei zal dit orgaan ook veranderen van naam en wordt de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

Telt dit ook voor mijn wandelclub?

Elke vereniging, of het nu een vzw of feitelijke vereniging is, moet zich in regel stellen met de GDPR. Dus ook de wandelclubs, andere sportclubs, sociaal-culturele verenigingen, ... Ook de federatie zelf moet zich hiermee in regel stellen.

Nog een taak bij voor de secretaris?

Dit is niet de taak van één bestuurslid. **Iedereen binnen het bestuur** moet hiervan op de hoogte zijn en weten dat er afspraken op te volgen zijn. Uiteraard wordt er best één of twee personen aangeduid die de noodzakelijke formulieren in orde brengen en blijven opvolgen. Dit moet niet persé de secretaris zijn, dit kan een ander bestuurslid zijn. Overloop op een bestuursvergadering waarvan en voor wat je allemaal persoonsgegevens bijhoudt. En denk aan het proportionaliteitsprincipe: moeten we al die gegevens nog bijhouden, gebruiken we die gegevens nog of doen we daar nu niets meer mee?

Wat zijn persoonsgegevens?

“Persoonsgegevens” wordt ruim geïnterpreteerd. Dit is alles waardoor je een fysieke persoon kan identificeren. Dit is o.a. naam, adres, telefoon, mailadres, foto, bankrekeningnummer, ...

Persoonsgegevens “gebruiken” moet je ook ruim interpreteren: verzamelen, registreren, raadplegen, doorgeven, ...

Welke documenten moeten we allemaal hebben opgemaakt?

Elke vereniging moet een register van gegevensverwerking ofwel een dataregister opmaken,
een privacyverklaring hebben,
een overeenkomst hebben met partners die gegevens voor uw club verwerken,
een formulier hebben om een datalek te melden

Deze documenten moet je niet opsturen maar ter beschikking hebben, mocht er een controle door de privacycommissie komen.

Wat is een register van gegevensverwerking of dataregister?

Je bent verplicht een **register gegevensverwerking of een dataregister** op te maken. Dit zijn niet de gegevens zelf, maar wat je verzamelt en bijhoudt. Iedere club verzamelt ledengegevens. Welke gegevens je opvraagt, waarom je ze nodig hebt, hoe lang je ze bewaart, ... houd je bij in een schema. Er is geen officieel schema opgelegd door de privacycommissie. Via de website van Dynamoproject en van Scwitch kan je een voorbeeld van gegevensverwerkingsregister vinden. Op basis van de template van Scwitch/Dynamoproject hebben wij een gegevensverwerkingsregister gemaakt i.v.m. de ledenregistratie, de inschrijving op tochten, de clubactiviteitenregistratie en promotie & communicatie. De formulieren zijn grotendeels al ingevuld, maar moet je voor je eigen club wel nazien en aanpassen. En misschien moet je nog extra gegevensverwerkingsregisters maken. (zie bijlage, excel doc)

Wat is een privacyverklaring?

Hierboven spraken we van het principe van transparantie. Het is belangrijk dat je leden, sponsers, partners, niet-leden, ... van wie je persoonsgegevens gebruikt, goed informeert wat je met deze gegevens zal doen. Hiervoor is een **privacyverklaring** noodzakelijk en verplicht. Op de website van Dynamoproject vind je een voorbeeld. Deze privacyverklaring moet je niet laten goedkeuren door de privacycommissie of een andere organisatie. De privacyverklaring zet je op de website van de club. Je kan deze ook eens opnemen in het clubblad.

En de beveiliging van de gegevens?

Je moet de **gegevens goed beveiligen** en de manier van beveiligen in het register gegevensverwerking noteren. Dit gaat over paswoorden om in te loggen op bestanden, alleen enkele personen toegang geven tot de ledendatabase, antivirussoftware, maar ook heel concrete zaken zoals geen ledenlijsten afdrukken en zomaar doorgeven, geen adressen, geboortedata, ... van (nieuwe) leden in het clubblad vermelden.

Er wordt verwacht dat je bijhoudt als er een datalek is. Een datalek kan als er een computer met persoonsgegevens op gehackt is, als een laptop met gegevens op gestolen wordt, ... Je moet een datalek melden als er een mogelijkheid is dat er persoonsgegevens gelekt zijn die een risico inhouden voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

Een overeenkomst met partners die gegevens voor uw club verwerken

Je moet een **overeenkomst** hebben waarin staat dat organisaties of partners die voor jou gegevens verwerken, ook volgens de GDPR regelgeving werken. De federatie is een partner voor de clubs en de clubs zijn een partner voor de federatie. Dus een overeenkomst kan hier duidelijkheid geven. Dit wordt nog gemaakt.

De federatie werkt met verschillende externe partners waarmee we een overeenkomst zullen maken. Dit is ondermeer Cronolive (in het kader van het scannen); de firma die het clubportaal programmeert; de drukker van het tijdschrift die de ledenadressen krijgt om het tijdschrift op te sturen; ... Zijn er vragen van leden hierover dan mag je hen doorverwijzen naar de federatie over die zaken.

Welke gegevens mogen we eigenlijk nog bijhouden?

Het is niet dat we geen gegevens meer mogen verzamelen, maar er moet **een wettelijke grond** voor zijn om die persoonsgegevens te gebruiken (principe van de legaliteit). Vier van deze wettelijke gronden kunnen van toepassing zijn op onze werkwijze binnen Wandelsport Vlaanderen.

- De wettelijke verplichting
- Contractuele basis
- Gerechvaardigd belang
- Ondubbelzinnige toestemming

In het register gegevensverwerking (of een dataregister) moet je **vermelden waarom je bepaalde gegevens verzamelt**. Hierbij kan je naar deze vier redenen verwijzen om aan te geven waarom je die gegevens verzamelt. De club moet bepaalde gegevens bijhouden omdat dit in de wet vermeld is; je moet bepaalde gegevens bijhouden volgens contractuele basis... Hieronder volgt een verduidelijking.

De wettelijke verplichting

Als er een wet, decreet,... zegt dat je deze gegevens mag verzamelen of doorgeven, dan hoef je geen toestemming te vragen aan de persoon. Je moet de persoon wel informeren (o.a. via de privacyverklaring) dat je die bepaalde gegevens verzamelt met het oog op de **wettelijke vereisten**.

Er is het Sportdecreet waarbij vermeld is dat we naam, adres, geboortedatum, nationaliteit, ... van de leden moeten bijhouden.

In de subsidiereglementen van gemeente/stad staat dat je bepaalde ledengegevens moet doorgeven om recht te hebben op subsidies. De steden en gemeenten moeten ook de GDPR-regelgeving volgen. Je mag aan de gemeente/stad vragen waarom ze deze gegevens nodig hebben. Ze zijn verplicht u hierover te informeren. Wellicht zullen ze verwijzen naar het subsidiereglement of gemeentelijke regelgeving.

Volgens de vzw-wetgeving moet je doorgeven aan het Belgisch Staatsblad wie in de raad van bestuur van de vzw zetelt.

De contractuele basis

Als je met iemand een overeenkomst hebt gesloten, mag je de persoonsgegevens verwerken, voor zover dat **noodzakelijk is om de overeenkomst te kunnen uitvoeren**.

Het lidmaatschap van de club is een soort overeenkomst. Het lid betaalt een bedrag en in ruil krijgt het bepaalde voordelen.

Uit het lidmaatschap vloeit voort dat de club en de federatie het adres gebruiken om het clubtijdschrift of federatietijdschrift op te sturen.

Als je als club een reis organiseert, is het nodig dat je over bepaalde gegevens van de deelnemers beschikt om alle reisformaliteiten te kunnen opmaken.

Deze contractuele basis kunnen we ook toepassen op niet-leden die deelnemen aan onze tochten. Een niet-lid betaalt voor de deelname, hij kan dus aanzien worden als een klant. Een klant mag je nadien nog contacteren met info over de volgende wandeltocht. Sommige clubs houden de namen en adressen bij van niet-leden die deelnemen. Dit kan, zolang je deze adressen voor een korte periode bijhoudt en alleen gebruikt om info te sturen rond wandeltochten of info over de club. Advies is om die adressen maar een jaar te gebruiken en daarna te verwijderen. Het is belangrijk om deze werkwijze vooraf in je register gegevensverwerking te noteren.

Het is een andere situatie als je met de club op een beurs, braderie, kermis,... staat en adressen verzamelt met de bedoeling prijzen weg te geven en om zo ook adressen van mogelijke geïnteresseerden te verzamelen. Dit zijn geen klanten, dus kan je geen contractuele basis invoeren als rechtsgrond. Je mag op die manier adressen, mailadressen, ... verzamelen maar op het kaartje waar mensen hun adres moeten invullen moet je hen de vraag stellen of ze toestemming geven om hun gegevens te gebruiken. Dit kan door een aanvink mogelijkheid "mijn gegevens mogen gebruikt worden om mij info over de wandelingen en de club te sturen". En dan kan de persoon dit aanduiden als hij dat wil. Is het niet aangekruist, dan mag je die gegevens niet gebruiken voor mailings en dergelijke. Dan kan je de gegevens alleen gebruiken voor de actie op de dag zelf.

Gerechvaardigd belang

Als men de activiteiten niet kan uitoefenen zonder het verwerken van de persoonsgegevens, dan is er een gerechtvaardigd belang. (tenzij wanneer de grondrechten of individuele vrijheden van de betrokkene zwaarder doorwegen). Deze wettelijke grond is meest van toepassing in het kader van de gegevens van de leden.

Het is aanvaard dat je het mailadres of adres van het lid gebruikt om de mensen info over de club of wandelingen te kunnen geven.

Als federatie is het gerechtvaardigd dat wij de bestuurders van de clubs mailen met de Clubinfo. In het clubblad vermeld je de namen en gegevens van de bestuursleden, zodat de leden weten wie ze mogen contacteren.

Sommige clubs vermelden in hun clubblad de nieuwe leden, vermelden wie in het ziekenhuis ligt, als er geboortes of overlijdens zijn bij de clubleden, ... Hier kunnen we niet zo maar het gerechtvaardigd belang in roepen. Advies is om in het clubblad te vermelden dat familienieuws enkel wordt opgenomen als de leden dit zelf doorgeven. Dus niet meer nieuws opnemen die je niet zelf van de leden doorkreeg. Inzake het al of niet vermelden van nieuwe leden is het niet zo duidelijk. Je kan gewoon het aantal nieuwe leden vermelden, of eventueel met hun naam er bij. In sommige clubbladen kan je naam, adres, geboortedatum van de nieuwe leden lezen. Dit kan niet meer! Ook een volledige ledenlijst afdrukken in het clubblad kan niet.

Bij twijfel stel je de vraag: heeft dit met onze hoofddoelstelling "wandelen" te maken? Na het clubfeest een overzicht van wie x aantal tochten heeft gedaan of x aantal km wandelde zou bijvoorbeeld kunnen. Dit gaat over het wandelen zelf.

Ondubbelzinnige toestemming

Hierbij heeft betrokkene toestemming om zijn/haar gegevens te gebruiken. Dit gebeurt best schriftelijk via de **aanduiding of het aanvinken van een akkoord verklaring**. Deze verklaring moet duidelijk zijn en je mag de gegevens dan alleen gebruiken voor de zaken waarvoor je toestemming hebt.

Hoelang mogen we gegevens bijhouden?

In een aantal gevallen is er wetgeving over. Bijvoorbeeld: alles rond facturen (waar ook persoonsgegevens kunnen ontstaan zoals rekeningnummers, adressen, ...) moeten boekhoudkundig minstens 6 jaar bijgehouden worden. Voor sommige facturen is er een andere termijn bepaald.

In het sportdecreet is gemeld dat we de gegevens van leden 1 jaar na einde lidmaatschap moeten bijhouden. Intern hebben wij binnen Wandelsport Vlaanderen vzw afgesproken om de gegevens van ex-leden 3 jaar bij te houden in het clubportaal; dit vanuit het feit dat we ex-leden nog eens kunnen aanschrijven om terug lid te worden. De ledenlijsten die we doorsturen naar Sport Vlaanderen houden we langer bij. Elke club is vrij in om een termijn van bewaren te bepalen. Zorg wel dat je kan verantwoorden waarom je de gegevens zo lang bijhoudt. In het voorbeeld van gegevensverwerkingsregister dat we hierbij mee sturen, is nergens de bewaartermijn ingevuld.

Gegevens van niet-leden die je verzamelt houd je ook beperkt bij. Spreek zelf af binnen de club hoelang je de gegevens bijhoudt en meld dit ook in je privacyverklaring. Wij adviseren om die maar 1 à 2 jaar bij te houden.

En wat met statistieken?

Statistieken zijn anonieme gegevens. Bv. x aantal deelnemers van club Y; x aantal deelnemers uit Hasselt, x aantal leden jonger dan 20 jaar, ... Via deze cijfer gegevens kan je geen directe link leggen met een uniek persoon. Dit mag je dus zonder probleem gebruiken.

En wat met onze nieuwsbrief of clubblad ?

Het clubblad of de nieuwsbrief wordt gestuurd naar de leden van de club. Hier kan je de contractuele basis en het gerechtvaardigd belang inroepen om te verantwoorden waarom je het adres en mailadres van je leden gebruikt. Mogelijks bezorg je de nieuwsbrief ook aan sympathisanten, sponsers van de club. Eigenlijk moet je hen mailen met de vraag of ze verder jullie nieuwsbrief wensen te krijgen. Daarnaast is het belangrijk dat er steeds de mogelijkheid is dat mensen zich uitschrijven op de online nieuwsbrief.

Mogen we nog foto's publiceren ?

Een foto waarop iemand herkenbaar is, wordt gezien als een persoonsgegeven. Er is een onderscheid tussen gerichte foto's en sfeerbeelden. Sfeerbeelden, waarbij de personen niet herkenbaar zijn, mag je zeker gebruiken. Bij gerichte foto's zijn betrokkenen duidelijk herkenbaar en vraag je vooraf toestemming om de foto te nemen en toestemming om deze foto te publiceren op jullie website of in het clubblad.

Wat als iemand een vraag heeft of een klacht indient ?

Personen die om info vragen, geef je best een duidelijk antwoord. Mensen hebben recht om te vragen welke info je van hen bijhoudt. Ze kunnen ook vragen om een aanpassing bv. een nieuw mailadres, een ander adres, ... Ze kunnen een klacht formuleren naar de club maar ook naar de privacycommissie. In dat geval zal de commissie vragen welke stappen de club gezet heeft om zich in orde te stellen. Het is dus van belang dat je een privacyverklaring kan voorleggen, een dataregister, ... Naargelang de ernst van de zaak zal men een verwittiging krijgen, een deadline opgelegd krijgen om zich in orde te stellen en/of een boete.

Ik hoorde op een bijscholing iets over een DPO ?

Een DPO is een Data Protection Officer. Dit is een persoon die info en advies geeft omtrent de GDPR-verplichtingen, die de opvolging ervan opvolgt en hierover centrale aanspreekpunt is. Onze federatie en ook onze clubs moeten geen DPO aanstellen. Dit is een functie specifiek voor bedrijven die op grote schaal gevoelige gegevens verwerken of voor overheidsinstanties.

Wat met het rijksregisternummer ?

In artikel 4 van het sportdecreet staat dat de federatie en de sportclubs het rijksregisternummer van de aangesloten leden mogen opvragen en bewaren. Elk jaar moeten de federaties bewijzen hoeveel leden ze hebben door middel van het doorgeven van de ledenlijst. Het was de bedoeling dat het rijksregister ook zou doorgegeven moeten worden. Er is daarnaast regelgeving dat men een veiligheidsconsulent moet aanstellen als men rijksregisternummers bijhoudt. Sport Vlaanderen was dit eigenlijk uit het oog verloren. Op aandringen van de Vlaamse Sportfederatie wordt nu nagegaan of er een gezamenlijke veiligheidsconsulent voor alle federaties en clubs kan aangesteld worden. We hebben de clubs gevraagd om rijksregisternummers van de leden op te vragen, maar tot nu toe is dit geen verplichting. We blijven voorlopig deze werkwijze hanteren. Willen leden hun rijksregisternummer niet doorgeven, dan kan dit.

Er is lang gedacht dat het rijksregister ook moest opgenomen worden in het vrijwilligersregister. (= een overzicht van welke vrijwilligers helpen op een wandeling of activiteit). Dit blijkt niet (meer) nodig te zijn. Dus hier adviseren we om het rijksregisternummer dan ook niet meer te gebruiken hiervoor.

Uitleg ivm het voorbeeld van dataregister

De bijlage in excel is een aanzet van een dataregister. Er zijn tal van zaken al voorbereid. Deze dingen moet de club nazien en aanpassen/aanvullen indien nodig. Sommige zaken doen jullie niet, andere zaken zal je moeten toevoegen. Bijna nergens is de bewaaringstermijn ingevuld omdat dit de keuze van de club is.

Het **tabblad handleiding**: zeker nalezen! Dit is de uitleg hoe het document opgemaakt is en hoe je kan aanpassen.

Het **tabblad gegevens** sportclub vul je in.

Het **tabblad categorieën** is een belangrijk tabblad. Hierin staan de verschillende keuzemogelijkheden voor in de kolommen in de volgende tabbladen. Tal van keuzemogelijkheden hebben wij niet nodig. Deze kan je vervangen door een ander item die jullie club wel gebruikt. Laat voor de rest de gegevens staan, ook deze die je niet gebruikt.

Het **tabblad ledenadministratie** is opgemaakt vanuit de redenering wat de club zelf verzamelt van gegevens van de leden en voor wat ze dit gebruiken. Dit is dus voor de ledenlijst, eventueel voor de verzekering en voor het sturen van de nieuwsbrief of clubblad naar de leden. Een aantal gegevens worden in de ledenfiche in het clubportaal ingevoerd door de federatie en zijn louter zichtbaar voor de club, maar niet aanpasbaar. Deze zaken zijn niet in dit gegevensregister opgenomen. Komen hierover vragen dan mag je verwijzen naar de federatie.

Het **tabblad inschrijving tochten** gaat over de inschrijving op de wandelingen en over wat met die inschrijvingen gebeurd.

Eerst wordt omschreven welke info de club verzamelt via de inschrijfkartaat. (Omdat de geboortedatum geen verder belang heeft in het kader van de inschrijving, zal deze verwijderd worden op de inschrijvingsetiketten die je uit het clubportaal kan printen. In de toekomst zal dat ook niet meer staan op de gedrukte startkaarten.)

Daarna omschrijven we welke info de club verzamelt via het scannen. Via dit scannen zijn het moment zelf de naam en lidnr en club zichtbaar. Bij een volgende scanning verdwijnen die gegevens en zijn ze niet meer zichtbaar. De club kan ook geen lijst opvragen van wie welk uur is ingeschreven. De club ziet een lijst met alleen lidnummers. Van de lidnummers van leden van andere clubs kunnen ze niet achterhalen wie dit is. Van de eigen leden kunnen ze dit opzoeken via het lidnummer. Bij het scannen van een niet-lid weten ze alleen dat het een niet-lid is; geen andere persoonsgegevens.

De gegevens van de niet-leden worden door sommige clubs ook gebruikt om die mensen te informeren over komende tochten en de werking van de club. Dit is ook in dit tabblad opgenomen.

Het **tabblad activiteiten administratie** gaat over het inschrijven van leden of niet-leden op een clubfeest, clubtocht, ... en over de clubreis. Bij het clubfeest gaan we ervan uit dat er geen namen en dergelijke doorgegeven worden aan derden. Bij een clubreis zal je wellicht wel gegevens van de deelnemers doorgeven aan de reisorganisatie (een partner) en eventueel aan de verzekering.

Het **tabblad Promotie en communicatie** gaat over foto's en opmaak clubblad en/of website. Het dataregister gaat over een oplist van welke persoonsgegevens je verzamelt en gebruikt. Dus in het clubblad of de website schrijf je tocht verslagen, maar dit zijn geen persoonsgegevens, dus deze zaken moet je niet opnemen in het dataregister. Een uitslag van een tocht is geen persoonsgegeven. Een klassement van de eigen leden met de namen van wie het meest km gewandeld heeft, is wel een persoonsgegeven. Dus dit meld je wel in het dataregister.